

Brussel, 12 mei 2020

Advies 2020/05

Uitgebracht op vraag van de minister van Zelfstandigen

Artikel 110, §1 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Tijdelijke ouderschapsuitkering voor zelfstandigen

Inhoud

Samenvattend	1
1 Voorstel tot invoering van een ouderschapsuitkering voor zelfstandigen	2
1.1 Context	2
1.2 De ouderschapsuitkering	2
2 Het advies van het Comité	3

Samenvattend

Aan het ABC wordt voor advies een ontwerp van koninklijk besluit voorgelegd dat de invoering voorziet van een tijdelijke ouderschapsuitkering voor zelfstandigen die i) hun activiteit in de maanden mei en/of juni gedeeltelijk onderbreken¹ en ii) zorgen voor één of meerdere kinderen jonger dan 12 jaar. Het Comité erkent dat de maatregel is ingegeven vanuit een terechte bezorgdheid over de combinatie van arbeid en gezin in de huidige, uitzonderlijke omstandigheden. Het vraagt zich desondanks af of de ouderschapsuitkering wel het meest aangewezen instrument is om de betrokken gezinnen te ondersteunen en plaatst het een kanttekening bij de timing van de maatregel. Als men opteert voor de ouderschapsuitkering als ondersteuningsmaatregel, dan vraagt het Comité bovendien :

---

¹ De zelfstandige wiens zelfstandige activiteit tijdens een volledige kalendermaand beïnvloed wordt door de zorgen die hij moet geven aan één of meerdere personen bedoeld in deze paragraaf, wordt geacht zijn zelfstandige activiteit gedeeltelijk te onderbreken in deze maand

- een verduidelijking van de voorwaarde inzake de substantiële vermindering van de zelfstandige activiteit wegens het opvangen van kinderen onder de 12 jaar, alsook van de notie 'gedeeltelijke onderbreking';
- dat de maatregel (en de modaliteiten) zoveel mogelijk wordt ingepast in de bestaande systemen van het sociaal statuut.
- de uitbetaling van de uitkering door het sociaalverzekeringsfonds kan gebeuren in de kalendermaand volgend op de maand waarvoor de uitkering verschuldigd is, in plaats van op het einde van de kalendermaand tijdens dewelke de uitkering verschuldigd is.

1 Voorstel tot invoering van een tijdelijke ouderschapsuitkering voor zelfstandigen

1.1 Context

De voorgestelde maatregel is bestemd voor zelfstandigen die als ouder een dubbele taak moeten uitvoeren van werken en kinderopvang. Aangezien de heropstart van de economische activiteiten vanaf 4 mei 2020 gebeurt zonder een volledige heropening van de scholen, is er op korte termijn dringend nood aan een ondersteunende maatregel om de combinatie van een professionele activiteit enerzijds en de zorg voor kinderen anderzijds mogelijk te maken. Om gezondheidsredenen moet immers vermeden worden dat een beroep wordt gedaan op de hulp van grootouders of de opvang via de scholen. In die zin moet de maatregel ook de verdere verspreiding van het coronavirus COVID-19 onder de bevolking helpen tegen te gaan.

1.2 De ouderschapsuitkering

Het voorstel voorziet de invoering van een uitkering ten gunste van zelfstandigen die i) hun activiteit in de maanden mei en/of juni gedeeltelijk onderbreken² en ii) zorgen voor één of meerdere kinderen jonger dan 12 jaar. In geval van een kind met een beperking geldt - afhankelijk van de situatie - een leeftijdsgrens van 21 jaar of helemaal geen leeftijdsbeperking³.

Het systeem is bedoeld voor :

- zelfstandigen in hoofdberoep, helpers, meewerkende echtgenoten en student-zelfstandigen;
- zelfstandigen in bijberoep en zij die als zelfstandige actief zijn na de wettelijke pensioenleeftijd, op voorwaarde dat het bedrag van hun wettelijk verschuldigde voorlopige bijdragen gelijk is aan datgene verschuldigd door zelfstandigen in hoofdberoep.

---

² De zelfstandige wiens zelfstandige activiteit tijdens een volledige kalendermaand beïnvloed wordt door de zorgen die hij moet geven aan één of meerdere personen bedoeld in deze paragraaf, wordt geacht zijn zelfstandige activiteit gedeeltelijk te onderbreken in deze maand

³ Indien een kind of volwassene met een handicap opgevangen wordt door zijn ouders indien hij geniet van een intramurale of extramurale dienstverlening of behandeling georganiseerd of erkend door de Gemeenschappen.

De uitkering zal 645,84 EUR per maand bedragen⁴ en niet kunnen gecumuleerd worden met een andere uitkering in het zelfstandigenstelsel⁵. In een ouderkoppel bestaande uit twee zelfstandigen, kunnen beide ouders in aanmerking komen voor de tijdelijke ouderschapsuitkering.

Om van de regeling gebruik te maken, moet de zelfstandige een aanvraag indienen⁶ waarin het volgende wordt aangegeven :

- de begin- en einddatum van de gedeeltelijke onderbreking;
- de naam van de persoon voor wie wordt gezorgd en de band die de aanvrager ermee heeft;
- een verklaring op eer dat de zelfstandige activiteit wordt beïnvloed door deze zorg.

2 Het advies van het Comité

De tijdelijke ouderschapsuitkering voor zelfstandigen wordt ingevoerd omdat de regering werknemers en zelfstandigen op een gelijkaardige manier wil behandelen en er voor de werknemers reeds een regeling van corona-ouderschapsverlof in eerste lezing werd goedgekeurd.

Het Comité erkent dat de combinatie van werk en gezin in de huidige situatie voor veel ouders moeilijk is. Heel wat kinderen onder de leeftijd van 12 jaar zijn thuis, wegens het opschorten van de lessen of een gebrek aan opvang op school of in een crèche. Het Comité schaart zich achter de doelstelling van de regering om deze combinatie van werk en gezin te vergemakkelijken in de huidige moeilijke omstandigheden waarin veel kinderen, ondanks het feit dat er op een systematische wijze kinderopvang wordt georganiseerd, thuis worden gehouden als de ouders dit mogelijk achten.

Het Comité stelt zich echter de vraag of een tijdelijke ouderschapsuitkering het meest aangewezen instrument is om deze doelstelling na te streven. Na 2 maanden van strikte sanitaire maatregelen zit ons land ondertussen in een exitstrategie, met een heropening van de bedrijven sinds 4 mei en een heropening van de winkels sinds 11 mei. Deze heropstart zal voor veel zelfstandigen en ondernemingen niet evident zijn. De activiteit zal moeten heropgebouwd, geheroriënteerd en/of gesaneerd worden om binnen de moeilijke sanitaire en economische omstandigheden leefbaar te blijven. In deze periode moeten zelfstandigen (en werknemers) zich hier voldoende op kunnen concentreren. Het Comité kijkt dan ook naar de overheid om daarvoor mee de juiste omstandigheden te creëren, o.a. door in opvang te voorzien voor kinderen van zelfstandigen en werknemers die terug kunnen gaan werken. Dit zou zelfstandigen meer ademruimte bieden dan wanneer zij hun activiteiten moeten terugschroeven om de zorg voor kinderen op te nemen. In dat kader wijst het Comité erop dat de huidige versie van het

---

⁴ Dit is de helft van het maandelijks bedrag van het minimumpensioen voor een alleenstaande zelfstandige.

⁵ Cumulatie met bepaalde uitkeringen in het werknemersstelsel is niet uitgesloten.

⁶ Ten laatste op de laatste dag van het kwartaal volgend op het kwartaal van het begin van de onderbreking

ministerieel besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken in artikel 6 voorziet dat opvang voor de kinderen in het kleuter- en lager onderwijs wordt verzekerd.

Het Comité stelt zich ook vragen bij de timing van deze tijdelijke ouderschapsuitkering. Die zou zich situeren in de periode tussen 1 mei en 30 juni 2020, terwijl de regelgevende basis – zowel voor de werknemers als voor de zelfstandigen – nog definitief moet worden goedgekeurd en gepubliceerd in het Belgisch staatsblad. De komende weken zal de situatie van de opvang van kinderen echter verbeterd zijn (o.a. wegens de heropstart van sommige lessen) ten opzichte van het begin van de lockdown.

Volgens het Comité vereist de implementatie van dit systeem door de socialeverzekeringsfondsen een verduidelijking van de voorwaarde inzake de substantiële vermindering van de zelfstandige activiteit wegens het opvangen van kinderen onder de 12 jaar, alsook van de notie 'gedeeltelijke onderbreking'.

Het Comité benadrukt verder dat, gezien het beperkte toepassingsgebied (in de tijd) van deze maatregel, deze het best zoveel mogelijk ingepast wordt in de bestaande systemen van het sociaal statuut. De aanvraag- en toekenningsprocedures, evenals het toepasselijke bedrag, wordt best volgens de huidige praktijken binnen het sociaal statuut geregeld.

Tot slot vraagt het Comité dat de uitbetaling van de uitkering door het sociaalverzekeringsfonds kan gebeuren in de kalendermaand volgend op de maand waarvoor de uitkering verschuldigd is in plaats van op het einde van de kalendermaand tijdens dewelke de uitkering verschuldigd is, zoals het ontwerp van koninklijk besluit bepaalt (art. 5, §3).

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 12 mei 2020 :

Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris

Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter